

WERKEN MET ANDERS BEGAAFDEN

Handboek met handreikingen en werkzaamheden

G. Pennings
Praktijk Netwerk Anders
Begaafden

Europees Landbouwfonds voor
Plattelandsontwikkeling:
Europa investeert in zijn platteland

Inhoud

Inleiding.....	2
1. Samenwerken met Anders Begaafden.....	3
2. Werkzaamheden.....	4
3. Beperkingen en symptomen	5
3.1 ADHD	5
3.2 Hoe moet men omgaan met ADHD?	5
3.3 Autisme.....	6
3.4 Omgaan met mensen met een vorm van autisme.....	7
Literatuur lijst:	8

Inleiding

Met het praktijk netwerk Anders Begaafden wordt een werkwijze op gezet waarmee routinematige handelingen op een eenvoudige, gestructureerde wijze kunnen worden overgebracht op mensen met een arbeidsbeperking. Veel klussen kunnen prima uitgevoerd worden door mensen met een zogenaamde WA-jong uitkering. Zij hebben op dat moment eer van hun werk en een voelen zich gewaardeerd. De veehouder bespaart veel tijd aan klusjes waar hij normaal niet aan toe kwam. Uiteindelijk betaald hij een bepaald deel (afhankelijk van de capaciteiten van de werknemer) van het loon, de uitkeringsinstantie zal de rest blijven betalen.

Deze handleiding is geschreven in de periode van augustus tot januari door G. Pennings, student aan de CAH Vilentum in Dronten in samenwerking met T. Verhoeff van PPP-Agro Advies. Deze handleiding is geschreven voor het Praktijk Netwerk Anders Begaafden. Als naslagwerk is kan gebruik gemaakt worden van her Info-rapport werkzaamheden & handreikingen van het praktijknetwerk, geschreven door G. Pennings.

1. Samenwerken met Anders Begaafden

Op een melkveebedrijf wordt vaak in een één-op-één situatie gewerkt. Een goede klik is daarom erg belangrijk anders is er geen verbondenheid tussen de werkgever en werknemer, en daardoor onvoldoende motivatie om zich in te zetten voor een goed resultaat. Samenwerken met een anders begaafde gaat niet altijd even makkelijk, de volgende eigenschappen zijn van belang om goed samen te kunnen werken met anders begaafden.

- De veehouder moet zich willen verdiepen in de problematiek van de jongere.
De veehouder moet begrijpen wat de beperkingen zijn van de jongere en hoe hij om kan gaan met die problematiek.
- De veehouder moet kunnen reflecteren op zijn eigen handelen.
De veehouder dient een reëel beeld van zijn eigen handelen te kunnen scheppen, en weten hoe hij overkomt op anderen in bepaalde situaties.
- De veehouder moet kunnen aansluiten bij de 'drive' van de jongere.
De veehouder moet begrijpen waarom de jongere zo graag wil werken en wat hem motiveert. Dan kan hij hier ook op inspelen bij de werkzaamheden.
- De veehouder moet kunnen kijken door de ogen van de jongere.
De veehouder moet begrijpen hoe de jongere kijkt naar dingen en hoe hij informatie oppakt.
- De veehouder moet flexibel en creatief zijn
Wanneer er fouten gebeuren moet er op een eenvoudige manier aangepast kunnen worden.
- De veehouder moet betrouwbaar zijn.
Betrouwbaarheid is erg belangrijk bij jongeren met problemen. Ze moeten weten waar ze aan toe zijn.
- De veehouder moet geduldig zijn.
Omdat sommige werkzaamheden wat langer kunnen duren, is het belangrijk dat men geduld heeft met deze medewerkers.
- De veehouder dient te beschikken over een dosis humor.
Spanning bij de jongere kan eenvoudig weg genomen worden door grapjes te maken.
Probeer een gezellige sfeer te houden waarin geintjes worden gemaakt.
- De boer moet goed kunnen communiceren
Duidelijke communicatie is erg belangrijk, omdat jongeren met een beperking dingen heel letterlijk kunnen nemen.
- De veehouder moet er van kunnen genieten om met anders begaafden om te gaan!
Tot slot moet elke veehouder gemotiveerd zijn en kunnen genieten om jongeren een mooie toekomst te kunnen bieden.

2. Werkzaamheden

In dit document worden velerlei verschillende werkzaamheden genoemd. Men mag niet verwachten dat een anders begaafde al deze werkzaamheden kan uitvoeren. Zolang de leidinggevende beseft dat iedereen werkt naar vermogen en zijn best probeert te doen, zal er ook begrip zijn voor de anders begaafde dat hij iets langzamer werkt of werkzaamheden anders aanpakt. Heb vertrouwen in de ander, probeer hem te begrijpen en maak er samen wat van.

Hieronder worden berekeningen gemaakt, deze zijn ter indicatie! Beseft dat een ieder werkt naar zijn vermogen en zijn best probeert te doen In dit hoofdstuk worden berekening gemaakt voor de huidige situatie. Er wordt gerekend met cijfers uit de KWIN '11-'12 en worden aannames gemaakt met behulp van het handboek melkveehouderij, 2011. Er wordt gerekend met een uurloon van €25,-. Wanneer het uurloon van de anders begaafde lager is dan het bedrag dat per uur wordt bespaard, kan het financieel interessant zijn om een anders begaafde in dienst te nemen. Het arbeidsvermogen (bijv. 30%) van de anders begaafde kan gedeeld worden door het uurloon, zodat eenvoudig kan worden uitgerekend wat een anders begaafde kan besparen op een veehouderij bedrijf. Deze bespaarde uren zijn pas echt effectief wanneer de bespaarde tijd nuttig gemaakt kan worden voor andere werkzaamheden of optimalisering van het bedrijf.

Jaarkosten machines + loonkosten per jaar	= kosten per bespaard uur

Aantal bespaarde uren per jaar	

Werkzaamheden	Aantal bespaarde uren per jaar	Kosten per bespaard uur:	Totaal per jaar:
Rondom melken	265	€30,43	€ 8.063
Melken	210	€25,-	€ 5.250
Kalveren voeren	250	€21,-	€ 5.250
Voer aanschuiven	91	€17,86	€ 1.625
Voeren	200	€41,47	€ 8.294
Diepstrooiselboxen	126	€25,-	€ 3.150
Koeienscheren	17,50	€33,25	€ 581
Kalverhokjes	104	€25,-	€ 2.600
Mollenvangen		€43,75	
Kuil managen	10 % broei (400.000 kg ds)		€5200
Stripgrazen	20% minder verlies, 30 ha		€15.604

Daarnaast zijn er nog tal van andere werkzaamheden die niet direct zijn uit te drukken in geld:

- Afrasteren
- Kantjes maaien / rugspuit
- Onderhoud machines
- Onderhoud bos/houtwal

3. Beperkingen en symptomen

In dit hoofdstuk zullen verschillende beperkingen en symptomen genoemd worden (uit de methode: *geef me de 5!*) Belangrijk bij het samenwerken is dat men weet hoe de ander denkt en waarom hij zo handelt. Helemaal bij anders begaafden is dit niet vanzelfsprekend en dus goed om hun gedachten gang te begrijpen.

3.1 ADHD

De afkorting ADHD staat voor Attention Deficit Hyperactivity Disorders. Veel mensen hebben een aandacht tekort- hyperactiviteitstoornis. In Nederland heeft 3 tot 5% van de kinderen en minstens 1% van de volwassenen met ADHD te kampen. Jongens hebben drie keer zo vaak ADHD als meisjes. Problemen met betrekking tot ADHD zijn vooral op het gebied van aandacht, gedrag en motoriek. ADHD uit zich bij iedereen op een andere wijze. Sommigen hebben geen moeite met stilzitten, maar kijken weg in de ruimte, ze zijn niet in staat om hun blik ergens op te concentreren. Anderen zijn wel voortdurend druk in beweging, en kunnen zich urenlang op één ding concentreren. Weer anderen zijn overmatig impulsief en vertonen gevaarlijk gedrag. ADHD is een aandoening die niet verdwijnt door hard te werken of ongewenst gedrag te bestraffen. Je kunt de symptomen van ADHD niet negeren in de hoop dat de betrokkene ze simpel weg zal ontgroeien. Veel kinderen met ADHD hebben nog andere problemen, bijvoorbeeld moeite met leren of psychische ziekten als een angststoornis, depressie of ADD. ADHD begint altijd voor het zevende jaar en soms al voordat de jongere twee is. ADHD gaat bijna nooit helemaal over, wel worden jongeren vanaf hun pubertijd wat rustiger.

3.2 Hoe moet men omgaan met ADHD?

Tip 1: De jongere met ADHD voelt zich het prettigst en ervaart de meeste uitdaging in een drukker werkomgeving. Maar als er één taak moet worden uitgevoerd functioneert hij beter als het minder druk is, probeer dus de taak afbakenen tot 1 klus.

Tip 2: Doe op zoveel mogelijk zintuigen een beroep' Maak gebruik van visuele hulpmiddelen'

Tip 3 : Instrueer langzaam en duidelijk. Wees bereid om instructies zo nodig te herhalen. Dit vraagt geduld. Verder helpt het als je instructies zoveel mogelijk op dezelfde manier geeft.

Tip 4: Bij de taakuitvoering switcht de anders begaafde van taak naar taak. Het kan handig zijn om de taak op te delen in kleine delen met ieder hun eigen deadline.

Tip 5: Als praktijkopleider kan je zorgen voor het aanbieden van moeilijke en uitdagende opdrachten naast de makkelijke taken.

Tip 6: Een anders begaafde met ADHD kan moeilijk prioriteiten stellen in zijn werk. Als werkgever help je hem door structuur aan te brengen en een planning te maken.

Tip 7: Maak stop-denken-doe afspraken om de anders begaafde te helpen minder impulsief te laten zijn in zijn werk. (oké Frits, stop even. wat ga je dadelijk doen?..... Prima ga je gang) op die manier leer je de jongere eerst nadenken voor hij iets doet.

Tip 8: Moedig ordelijk werken aan. Help de anders begaafde het werk te ordenen en hun tijd in te delen, zodat ze hun werk tot een goed einde kunnen brengen.

Tip 9: Controleer de uitvoering van het werk. De anders begaafde met ADHD is immers vergeetachtig en minder geordend in zijn werk.

Tip 10: Maak er een gewoonte van om te contoleren of de anders begaafde je heeft begrepen (onmiddellijke feedback).

Tip 11: Alhoewel er ruimte moet zijn voor een werknemer met ADHD om zich te uiten, is het van belang dat hij dit op aanvaardbare manier doet voor collega's. Als werkgever heb je een ondersteunende rol door hem te wijzen op ongewenste uitingen/gedrag. Geef hierover tips.

Tip 12: Geef afleiding door anderen zo min mogelijk kans.

Tip 13: Sta pauzes toe. Biedt de anders begaafde zo mogelijk de gelegenheid om af en toe een paar minuten in beweging te komen.

Tip 14: Betrek de anders begaafde bij zijn werk proces. Hoe meer je hem erbij betrekt, hoe beter hij in staat zal zijn om je te begrijpen en te onthouden.

Tip 15: Benoem positief en goed gedrag! En geef zelf het goede voorbeeld.

3.3 Autisme

Er zijn verschillende uitingsvormen van autisme.

Klassieke vorm van autisme ofwel kern autisme of syndroom van Kanner: deze kinderen leven extreem sociaal geïsoleerd, hebben de drang om steeds hetzelfde te doen ,zijn gefascineerd door bepaalde objecten, hebben een gebrekkig of nauwelijks taalgebruik.

Het syndroom van Rett: deze kinderen gaan vanaf hun 4^e levensjaar weer steeds minder kunnen.

Het Syndroom van Asperger: deze leerlingen hebben altijd een gewone tot hoge intelligentie. Zij hebben een goed geheugen, voor feiten en een goede woordenschat. Komen qua taalgebruik 'ouwelijk' over. Ze houden van regels en hebben er moeite mee wanneer anderen dat niet doen. Ze houden vast aan hun eigen beperkende ideeën. Ze zijn sociaal gezien beperkt. Ze stellen hoge eisen aan zichzelf en zijn perfectionistisch. Worden vaak overschat omdat ze zo wijs praten, maar ze kunnen het eigenlijk niet goed in de sociale context zetten.

PDD-nos: restgroep jongeren binnen de ASS. Ze hebben niet alle kenmerken van autisme, en alles in minder hevige mate, maar hebben wel een beperking in het sociale verkeer waardoor ze altijd gehinderd zijn in het 'normale ' leven. Pdd-nos is een van de lichtere vormen van autisme waarbij je pas in tweede instantie merkt dat er iets 'niet klopt' in het sociale verkeer. De onderlinge verschillen tussen mensen met PDD- nos kunnen groot zijn. Zeker de lichte vormen van PDD-nos kunnen moeilijk te herkennen zijn. PDD- nos komt bij ongeveer 1 op de 200 mensen voor. Het kan voorkomen in combinatie met ADHD, leerstoornissen, epilepsie en verstandelijke beperkingen.

3.4 Omgaan met mensen met een vorm van autisme.

Mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt hebben vele verschillende redenen waarom ze niet op de normale arbeidsmarkt aan het werk kunnen. Veel mensen hebben onder andere een vorm van autisme. In deze paragraaf wordt hierover meer handreikingen gegeven hoe om te gaan.

Tip 1: Structuur en voorspelbaarheid, breng structuur aan in tijd, in ruimte, in activiteit, in aanpak en met wie: 'Geef me de 5' principe: duidelijkheid over WANNEER, WAAR, WAT, HOE en met WIE. Denk daarbij aan:

- **Tijd:** tijdstip van de dag, dagindeling zichtbaar maken
- **Ruimte:** Vaste plek geven, materiaal een vaste plek, afbakenen plek, afschermen van de plek
- **Activiteit:** duidelijke taak met begin en eind, één opdracht tegelijk, vaste volgorde, ritueel
- **Aanpak:** voorspelbare houding van de begeleider, duidelijke communicatie, duidelijke afspraken en regels, voorspelbaarheid van de activiteit, geduld en rust, consequent, belonen.
- **Met wie:** duidelijk zijn over met wie en wie welke rol heeft.

Tip 2: Benoem de uitzondering bij veranderende omstandigheden, bijvoorbeeld plotselinge regenvall, een andere begeleider etc. is het raadzaam om te zeggen: De uitzondering is..... en verder blijft alles hetzelfde.

Tip 3: Keuze van de activiteit, wees je bewust bij de keuze van de werkzaamheden aan de:

- (on) mogelijkheden die de anders begaafde heeft
- (on) mogelijkheden die je zelf op dat moment hebt om de begeleiding te geven die nodig is
- omstandigheden van dat moment.

Tip 4: Om het leereffect te vergroten: De kenmerken die bij autisme horen hebben grote consequenties voor het leerproces. Ze houden het graag bij het bekende, want dat geeft veiligheid.

- Besteed aandacht aan het opbouwen van veiligheid en vertrouwen.
- Wees consequent en voorspelbaar
- Werk met korte opdrachten die een begin en een eind hebben en evalueer meteen
- Herhaal vaak, heb geduld, ga niet te veel op zijn nek zitten.
- Soms is verbale uitleg onvoldoende; laat plaatjes zien of doe het voor (praatje, plaatje, daadje). Gebruik eenduidige taal.
- Werk in kleine stapjes
- Beloon en/of geef complimenten
- Bouw na verloop van tijd kleine veranderingen in.
- Probeer aan te sluiten bij de belevingswereld en interesse van de leerling.

Literatuur lijst:

- Besten, E. den, E. Brakman, 2010, Cursusmap 'Buiten Gewoon Leren', Boer & Maat.
- Biewenga G. *et. all.* 2011, Handboek Melkveehouderij. Roodbont B.V.
- Bruin, C de, 2004, Geef me de 5. Een praktisch houvast bij de opvoeding en begeleiden van kinderen met autisme. Graviant educatieve uitgaven Doetinchem
- Hulsen, J. december 2008, Bouwen voor de koe, Roodbont Uitgeverij.
- Gerritsen, P. december 2011, Weiden of Opstallen editie 2012, Koe & Wij.
- Pennings, G. december 2013, Inforapport handreikingen en werkzaamheden, Praktijknetwerk Anders begaafden.
- Wageningen UR Livestock, 2011, KWIN-V 2011-2012. Wageningen UR Livestock Research.